מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות שישה אמצעים אומנותיים: דימוי, מטאפורה, האנשה, ניגוד, חזרה וסמל
- לתרגל ציטוט והסבר של תרומת האמצעי לטקסט
- לכתוב משפטים מקוריים הכוללים אמצעים אומנותיים

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – חלק א' – זיהוי אמצעים

1. ב – האנשה
2. א – מטאפורה
3. ג – דימוי
4. א – ניגוד
5. ב – חזרה
6. ג – סמל

חלק ב' – חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זה ההבדל העיקרי בין דימוי למטאפורה
2. לא נכון – מטאפורה היא השוואה ישירה בלי מילת דימוי
3. נכון – זו ההגדרה המדויקת של האנשה
4. לא נכון – חזרה היא אמצעי מכוון להדגשת רעיון או רגש
5. נכון – זו ההגדרה המדויקת של סמל

חלק ג' – חלק ג' – השלמת מילה

1. דימוי
2. מטאפורה
3. חזרה
4. סמל

חלק ד' – חלק ד' – התאמה

- 1 – ד (השוואה בעזרת מילה כמו 'כמו' או 'כאילו')
- 2 – ו (השוואה ישירה בלי מילת דימוי)
- 3 – ה (ייחוס תכונות אנושיות לדבר דומם)
- 4 – א (הצגת שני דברים מנוגדים זה לצד זה)
- 5 – ב (שימוש חוזר במילה או בביטוי להדגשה)
- 6 – ג (חפץ או דמות שמייצגים רעיון רחב)

חלק ה' – חלק ה' – ניתוח קצר

1. האנשה – השמיים מקבלים תכונה אנושית (בכי), מה שיוצר אווירה עצובה ומוסיף רגש לתיאור הגשם.

חלק ו' – חלק ו' – כתיבה יוצרת

1. לבדוק שיש שלושה משפטים מקוריים, שכל אמצעי מזוהה נכון ומתאים לשם שניתן לו, ושהמשפטים שלמים ותקניים.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי משתמש במילת השוואה, מטאפורה לא
- דוגמה שבה מילה או ביטוי חוזרים להדגשה
- הסבר שסמל מייצג רעיון רחב יותר מעבר למשמעות המילולית

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא את המשפטים בקול לפני המענה כדי לחדד את ההקשבה
- כדאי לעבור על חלק ד׳ (התאמה) במליאה לפני המעבר לכתיבה היוצרת
- בחלק הפתוח יש לבדוק זיהוי נכון + דוגמה מתאימה + הסבר קצר

דף תרגול: אמצעים אומנותיים בספרות

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל זיהוי של אמצעים אומנותיים שונים בקטעי טקסט קצרים, ונתרגל גם כתיבה יצירתית משלנו תוך שימוש באמצעים אלה.

1 חלק א' – חלק א' – זיהוי אמצעים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. 'הרוח נשקה לעלים בעדינות' – איזה אמצעי מופיע כאן?

א) דימוי ב) האנשה ג) ניגוד ד) סמל

2. 'ליבו היה סלע קפוא' – איזה אמצעי מופיע כאן?

א) מטאפורה ב) דימוי ג) חזרה ד) ניגוד

3. 'עיניה נצצו כמו יהלומים' – איזה אמצעי מופיע כאן?

א) סמל ב) חזרה ג) דימוי ד) ניגוד

4. 'חם וקר, אור וחושך' – איזה אמצעי מופיע כאן?

א) ניגוד ב) דימוי ג) האנשה ד) סמל

5. 'לרוץ, לרוץ, לרוץ בלי להפסיק' – איזה אמצעי מופיע כאן?

א) מטאפורה ב) חזרה ג) דימוי ד) ניגוד

6. הדגל הלבן שמונפים כדי להודיע על כניעה – זהו...

א) דימוי ב) האנשה ג) סמל ד) ניגוד

2 חלק ב' – חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי משתמש במילת השוואה כמו 'כמו' או 'כאילו'.	☐	☐
2	מטאפורה תמיד כוללת את המילה 'כמו'.	☐	☐
3	האנשה היא נתינת תכונות אדם לדבר שאינו אדם.	☐	☐
4	חזרה היא טעות כתיבה שיש להימנע ממנה.	☐	☐
5	סמל הוא חפץ או דמות שמייצגים רעיון רחב יותר.	☐	☐

3 חלק ג' – חלק ג' – השלמת מילה

השלימו את המילה החסרה.

1. הביטוי 'מהיר כברק' הוא דוגמה ל _____

2. המשפט 'הלב שלי נשבר לאלף רסיסים' הוא _____

3. שימוש חוזר במילה כדי להדגיש רעיון נקרא _____

4. חפץ שמייצג רעיון גדול יותר בסיפור נקרא _____

4 חלק ד' – חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** הצגת שני דברים מנוגדים זה לצד זה
2. מטאפורה	___	**ב.** שימוש חוזר במילה או בביטוי להדגשה
3. האנשה	___	**ג.** חפץ או דמות שמייצגים רעיון רחב
4. ניגוד	___	**ד.** השוואה בעזרת מילה כמו 'כמו' או 'כאילו'
5. חזרה	___	**ה.** ייחוס תכונות אנושיות לדבר דומם
6. סמל	___	**ו.** השוואה ישירה בלי מילת דימוי

5 חלק ה' – חלק ה' – ניתוח קצר

ענו בקצרה.

1. קראו: 'השמיים בכו כל הלילה'. אילו אמצעי מופיע כאן, ומה הוא תורם לאווירת הקטע?

6 חלק ו' – חלק ו' – כתיבה יוצרת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שלושה משפטים מקוריים על הנושא 'יום ראשון בבית הספר': משפט עם דימוי, משפט עם ניגוד ומשפט עם חזרה. סמנו ליד כל משפט את שם האמצעי.

🎟️ כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

תנו דוגמה משלכם לחזרה.

מה תפקידו של סמל בסיפור?

איך הרגשתי בשיעור? ☹️ 😐 🙂 😀